

9. Mockel A. Charles Van Lerberghe. Paris: Mercure de France, 1904. 55 p.

10. Nachtergaele V. La structure imaginaire de *La Chanson d'Eve*. Charles Van Lerberghe et le Symbolisme. Ed. par H. Siepman et R. Trousson. Dme-Verlag, 1988. P. 9–26.

11. Van Lerberghe Ch. La Chanson d'Eve. Bruxelles: La Renaissance du Livre, 1924. 215 p.

12. Zabus N. L'influence des philosophes naturalistes sur l'esthétique symboliste: un parcours nietzschéen au sein de *La Chanson d'Eve* de Charles Van Lerberghe. *Estudios franceses*. 1993. № 8–9. P. 135–153.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-348-4-30>

**АНГЛОМОВНІ ТЕКСТИ РЕГЛАМЕНТІВ ЄС:
КОМУНІКАТИВНО-МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ**

**ENGLISH TEXTS OF EU REGULATIONS:
COMMUNICATIVE AND LANGUAGE FEATURES**

Yarova L. O.

*Candidate of Pedagogic Sciences, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department of
Translation, General and Applied
Linguistics
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian
State University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Ярова Л. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри перекладу, прикладної
та загальної лінгвістики
Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира
Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Oliinyk O. S.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of
Translation, General and Applied
Linguistics
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian
State University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Олійник О. С.

*кандидат філологічних наук, доцент,
старший викладач кафедри перекладу,
прикладної та загальної лінгвістики
Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира
Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Регламенти Європейського Союзу (далі – ЄС) уособлюють «пряме джерело прав та обов'язків для державних органів та фізичних і юридичних осіб цієї організації; <...>» [6, с. 37]. Регламенти не потребують імплементації в національне законодавство кожної держави-

члена ЄС і вважаються його безпосередньою складовою з моменту набуття чинності документа [2, с. 53].

Мета нашого дослідження охоплює з'ясування специфіки композиції, тематики та мовного аранжування англомовних текстів регламентів ЄС.

Зовнішній композиції цих текстів властива рубрикація як членування тексту на частини, графічне відокремлення однієї частини від іншої з використанням заголовків і нумерації. При цьому відносно короткі тексти регламентів англійською вихідною мовою (далі – ВМ) структуровано на преамбулу й статті. Щодо статей (articles), то кожен текст регламенту обов'язково включає такі статті: *Article 1 Subjectmatter (Стаття 1 Предмет)* і *Article 2 Definitions (Стаття 2 Терміни та означення)*, а також прикінцеву статтю *Article Entry into force (Стаття Набуття чинності)*. Назви інших статей конкретизуються змістом документа.

Рубрикація більших за обсягом регламентів може включати також поділ тексту на ГЛАВИ (CHAPTERS), які поділяються на СЕКЦІЇ (SECTIONS) і статті. Назва глави стандартно поєднується з римською цифрою, а назви секцій, статей і параграфів нумеруються арабськими цифрами. Цезумовленою метою полегшення семантичного членування змісту регламентів, а також швидкості прийняття важливої інформації.

Заголовки регламентів ЄС створюються за таким шаблоном: жанр, номер документа, в якому зазначено рік і порядковий номер, а також дата його прийняття та назва, напр.: *COMMISSION REGULATION (EU) 2017/2196 of 24 November 2017 establishing a network code on electricity emergency and restoration*, що в ЦМ має такий відповідник: «РЕГЛАМЕНТ КОМІСІЇ (ЄС) № 2017/2196 від 24 листопада 2017 року про встановлення мережевого кодексу з аварійних ситуацій в енергетиці та відновлення». Як бачимо, у ВМ назва вводиться дієприкметником *establishing*, а в цільовій мові (далі – ЦМ) применником *про* з віддієслівним іменником *встановлення*.

Розглянемо тематичну спрямованість текстів нашої матеріалу спостереження. Переклади регламентів ЄС українською мовою відібрані з Урядового порталу КМУ України «Переклади актів *acquis* ЄС» [4], Розділ V: «Економічне та галузеве співробітництво», Глава 1. «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику». Напрями співпраці між Україною та ЄС у цій сфері окреслено в «Меморандумі про взаєморозуміння між Україною та ЄС щодо співробітництва у сфері енергетики» від 1 грудня 2005 року [3], який передбачив реалізацію дорожніх карт за такими галузями: 1) ядерна безпека; 2) інтеграція ринків електроенергії та газу; 3) підвищення безпеки енергопостачання і транзиту вуглеводнів; 4) підвищення

стандартів техніки безпеки та охорони довкілля у вугільній галузі; 5) енергоефективність. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС [7] від 2014 року також містить положення щодо сфери енергетики, торгівлі енергоносіями та гармонізації українського законодавства з правом ЄС. На цій підставі вважаємо, що тематика регламентів ЄСу галузі енергетики охоплює такі ключові теми: 1) торгівля енергоносіями та інтеграція ринків електроенергії та газу між ЄС та Україною; 2) безпека енергопостачання і транзиту вуглеводнів; 3) енергоефективність. А відтак визначимо три тематичні поля, які актуалізовано в текстах ВМ та ЦМ матеріалу спостереження: 1) РИНОК ЕНЕРГОНОСІЇВ; 2) БЕЗПЕКА ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ; та 3) ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ.

Текстам регламентів ЄС властива специфіка на морфологічному й синтаксичному рівнях. Так, на **морфологічному рівні** особливості текстів регламентів ЄС охоплюють представлення окремих частин мови та їхніх граматичних категорій. Використання окремих частин мови впливає на зміст або форму презентації фахової інформації [1, с. 94]. Фаховим текстам властивий іменниковий характер, де іменники складають близько 30% слів [там само, с. 94], що підтверджується даними нашого дослідження.

Характерною рисою текстів регламентів ЄС на морфологічному рівні є вираження категорій **модальності**. У нашому дослідженні отримала підтвердження риза, встановлена іншими дослідниками, а саме висока частота вживання модального дієслова *shall* для вербалізації повинності, необхідності дій. Так у кожному з 8 параграфів статті 3 – *Article 3 Responsibility for the security of gas supply* – Регламенту [8] вжито дієслово *shall*, напр.: 1) *The security of gas supply shall be the shared responsibility <...>* тощо. В україномовних перекладах *shall* передається дієсловом у теперішньому часі або конструкцією з модальним дієсловом *повинний*, напр.: 1) *Безпека постачання газу є спільною відповідальністю суб'єктів ринку природного газу; 2) Кожна держава-член повинна призначити компетентний орган* [5]. На другому місці за частотою вживання в текстах регламентів ЄС виявилось модальне дієслово *may* зі значенням дозволу на виконання певної дії. При цьому модальні дієслова *must* і *can* мають обмежене вживання.

Високою є частотність кількісних **числівників** у текстах регламентів ЄС, які вживаються на позначення: пунктів, статей регламенту, років, номерів документів, відсотків, відрізків часу, кількості об'єктів, суб'єктів, одиниць вимірювання фізичних характеристик об'єктів та процесів; а також порядкових числівників для вербалізації порядку відбування (по)дій.

Щодо специфіки вживання категорій **дієслова**, поширеним є вживання його безособових форм – інфінітива, дієприкметника

тагерундія у складі синтаксичних конструкцій і зворотів. Такі засоби уможливають подачу інформації в стислій формі в англомовних текстах, однак у їхніх українських відповідниках їх перекладено переважно підряднимиреченнями.

На **синтаксичному** рівні у текстах регламентів ЄС складні речення чисельно переважають прості. Поширеним є оформлення речень за допомогою паралельних конструкцій, особливо анафори. Зазвичай вони оформлюють однотипну інформацію – перелік дій, вимог, відповідальних органів тощо. Також відмітною рисою є велика кількість приєдникових конструкцій, напр.: *for the purpose of* (для цілей); *without prejudice to* (без обмеження) тощо.

На **лексичному** рівні ключові ознаки регламентів ЄС охоплюють специфіку термінологіки, використання зворотів і кліше як засобів когерентності в нормативно-правових актах ЄС [1, с. 115].

Отже, аналіз, проведений нами, уможливив виокремлення таких особливостей англомовних текстів регламентів ЄС: рубрикацію як членування тексту на частини (преамбулу, глави, розділи, секції та статті); зумовленість тематики від галузі та напряму співробітництва держав-членів ЄС, яку висвітлює регламент; рекурентну представленість певних частин мови та їхніх категорій (іменників, числівників, модальних дієслів на позначення повинності дій; безособових форм дієслова); вживання приєдникових конструкцій. Особливості терміносистеми регламентів ЄС складають перспективи наших подальших досліджень.

Література:

1. Гідора А. Л. Терміносистеми правових актів ЄС (на матеріалі англійської, німецької, французької та української мов): дис. канд. філол. наук: 10.02.15 – загальне мовознавство. Одеса, 2017. 265 с.
2. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
3. Меморандум про взаєморозуміння між Україною та ЄС щодо співробітництва у сфері енергетики» від 1 грудня 2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_694#Text (дата звернення: 17.08.2023).
4. Переклади актів *acquis* ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yeuropejska-integraciya/perekladi-aktiv-acquis-yes> (дата звернення: 17.08.2023).
5. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2017/1938. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-17#Text (дата звернення: 17.08.2023).

6. Рекомендації для українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС. Київ, 2018. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/pravo-yes/rekomendatsii-nablyzhennia> (дата звернення: 17.08.2023).

7. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text(дата звернення: 17.08.2023).

8. REGULATION (EU) 2017/1938 concerning measures to safeguard the security of gas supply and repealing Regulation (EU) № 994/2010. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1938&qid=1691394282647> (last assessed: 17.08.2023).